

Justis- og beredskapskomiteen

Fellesorganisasjonen (FO)

Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Deres referanse: Deres referanse
Vår referanse: Vår referanse
Vår dato: 06.01.2026

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

Innspill til Meld.St.31; Straff som virker – straffegjennomføring for et tryggere Norge

fo.no

FO takker for muligheten til å gi innspill til stortingsmeldingen. I meldingens innledning vises det til St.meld. nr. 37 (2007–2008) *Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn* og slår fast at ambisjonen om å videreutvikle en helhetlig kriminalpolitikk videreføres. FO støtter ambisjonen, men stiller spørsmål ved om meldingen i tilstrekkelig grad følger den opp i praksis.

FO støtter overordnet både målsettingene for meldingen og utfordringsbildet som skisseres. Samtidig savner vi tydeligere ambisjoner, særlig knyttet til

- frihetsrelaterte straffereaksjoner,
- tiltak overfor barn og unge, og
- kompetansen som er nødvendig i hele strafferettskjeden.

Straffereaksjoner i frihet – behov for styrking og videreutvikling

FO støtter den politiske dreiningen mot økt bruk av straffegjennomføring utenfor fengsel. At flere gjennomfører straff i frihet enn i fengsel, er etter vår vurdering en ønsket og riktig utvikling. Denne utviklingen gir bedre forutsetninger for rehabilitering, tilbakeføring og redusert tilbakefall, samtidig som den ivaretar samfunnets behov for reaksjon og kontroll.

Samtidig er FO bekymret over nedgangen i bruk av samfunnsstraff. Straffereaksjonen som ble innført i 2002 får lite oppmerksomhet i meldingen, til tross for at våre medlemmer i friomsorgen opplever dette som en svært egnet straffereaksjon, særlig knyttet til muligheten reaksjonen gir for å drive godt, sosialfaglig endringsarbeid. Gjennom samfunnsstraff finnes det gode muligheter for strukturert oppfølging, relasjonsarbeid og rehabilitering.

FO savner derfor:

- en helhetlig evaluering av samfunnsstraffen
- en gjennomgang og modernisering av regelverket

- en tydeligere tilpasning av ordningen til unge lovbyggere

FO mener det er på høy tid at samfunnsstraffen vurderes i lys av dagens kriminalitetsbilde og erfaringene i friomsorgen. Vi foreslår derfor at stortingsmeldingen anbefaler å igangsette en grundig evaluering av samfunnsstraffen, med sikte på videreutvikling og økt bruk.

Når det gjelder ungdomsstraff, mener FO at denne må ses i sammenheng med samfunnsstraff. I dag ligger gjennomføringsansvaret for ungdomsstraff hos Konfliktrådet, samtidig som friomsorgen har en betydelig rolle knyttet til personundersøkelser, kontroll og ved brudd på betingelsene. Vi mener at Konfliktrådet har en sentral rolle i gjennomføringen av reaksjonen, men FO stiller spørsmål ved om ungdomsstraffen ville fått økt legitimitet og bedre sammenheng i gjennomføringen dersom den i stedet ble forankret i en straffegjennomføringsetat som friomsorgen.

Tiltak overfor barn og unge – barnets beste må være styrende

FO støtter tiltak som tar sikte på raskere oppfølging av unge lovbyggere, herunder etablering av hurtigspor og ungdomskoordinatorer ved alle friomsorgskontor. Tidlig og koordinert innsats er avgjørende for å forebygge videre kriminalitet.

Samtidig stiller FO seg kritisk til den planlagte utvidelsen av ungdomsenhetene. Terskelen for å fengsle barn skal være høy, og fengsling skal kun benyttes som siste utvei, i tråd med Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon. I meldingen vises det til rapporten «De er våre barn– om å holde hodet kaldt og hjertet varmt» (Storberget utvalg 2025) som bla anbefaler at det ikke bør være flere enn fire barn samlet på hver enhet. FO støtter dette og vi synes derfor at det er bekymringsfullt at det i løpet av 2026 etableres enheter med opptil 12 innsatte (Evje 11 plasser, Ungdomsenheten på Eidsvold 12). Vi mener at dette er alt for store enheter og vi deler ekspertgruppas bekymring for at større ungdomsenheter bla kan gjøre det vanskelig å sikre tilstrekkelig bemanning, stabilitet og riktig kompetanse.

FO støtter forslaget om å utvikle en felles drifts- og fagmodell for ungdomsenhetene, i tett samarbeid med de tverretatlige aktørene som inngår i arbeidet rundt barna.

FO mener at økt kapasitet i ungdomsenhetene ikke må bli et svar på utfordringer som heller burde møtes med:

- styrking av alternative straffereaksjoner i frihet
- bedre samhandling mellom etater- herunder barnevernet

Barnets beste må være et reelt styrende prinsipp, også i organiseringen av kriminalomsorgens tiltak.

Kompetanse og tverrfaglighet – en forutsetning for framtidens kriminalomsorg

I meldingen står det at det ansatte i friomsorgen i hovedsak har sosialfaglig kompetanse. Profesjonene vi representerer jobber også i anstaltene hvor de har og har hatt en sentral plass – enten i ulike typer sosialkonsulentstillinger eller som miljøterapeuter. FO støtter prøveordningen som ble innført i høst der miljøterapeuter ansettes som en del av fast turnusbemanning i ordinære sikkerhetsavdelinger. Endringene i innsattgruppa – med økt forekomst av psykiske helseutfordringer, rusproblematikk og sammensatte sosiale behov – stiller nye krav til kriminalomsorgens kompetanse.

Profesjonene FO representere har solid utdanning og omfattende erfaring i arbeid med mennesker i krevende livssituasjoner, og er allerede en sentral del av kriminalomsorgen, både i friomsorgen og i fengslene.

Sikkerhet er og skal være en grunnpilar i fengselsdrift, og FO har stor respekt for fengselsbetjentenes spesialiserte kompetanse på dette området. Samtidig mener vi at tilførsel av sosialfaglig og miljøterapeutisk kompetanse vil være et viktig supplement som kan bidra til å styrke kriminalomsorgen.

Kriminalomsorgens samfunnsoppdrag handler både om sikkerhet og rehabilitering. For å lykkes med dette trengs:

- tverrfaglig samarbeid
- gjensidig respekt mellom profesjoner
- tilstrekkelig bemanning og riktig kompetansesammensetning

FO mener det er avgjørende at de faglige ambisjonene følges opp med politisk vilje og økonomiske bevilgninger. Skal kriminalomsorgen bidra til varig endring og redusert tilbakefall, må sosialfaglig kompetanse gis en tydelig og forpliktende plass.

Avslutning

FO etterlyser et mer helhetlig og langsiktig perspektiv i utviklingen av kriminalomsorgen, der frihetsrelaterte straffereaksjoner, barn og unges rettigheter og tverrfaglig kompetanse sees i sammenheng. Vi mener at framtidens kriminalomsorg må bygge på samspill mellom ulike fagmiljøer, der både sikkerhet og rehabilitering prioriteres likeverdig.

FO bidrar gjerne videre i dette arbeidet.

Med vennlig hilsen

Marianne Solberg
forbundsleder

Inger Karseth
seniorrådgiver

